

**Připomínky Komory daňových poradců ČR k Návrhu zákona, kterým se mění
zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a
některé další zákony v souvislosti s paušální daní**

Obecné

Z mediálních výstupů k uvedenému návrhu vyplývá závěr, že v případě poplatníka, který bude v režimu paušální daně, nebude podroben žádné kontrole. Domníváme se však, že navržený text právní normy nic takového nestanoví. Odpovědnost za splnění podmínek pro použití paušální daně je plně na poplatníkovi, přičemž není možné dopředu jakkoliv ověřit, zda názor poplatníka na splnění podmínek pro použití paušální daně je shodný s názorem správce daně. Z tohoto hlediska mohou vznikat mnohé třetí plochy, jako je např. otázka, zda konkrétní příjem je či není osvobozen od daně, případně má charakter příjmu, který není předmětem daně. Je také otázka, jaké důsledky může mít případná překlasifikace některých příjmů, které poplatník obdrží a o kterých se domníval, že jde o příjmy dle § 7 ZDP, na příjmy dle § 6 ZDP. K této překlasifikaci může dojít v rámci daňového řízení na straně třetí osoby, kdy poplatník nemůže jakkoliv ovlivnit výsledek daňového řízení. Veškeré výše popsané situace mají pak pro poplatníka zcela fatální následek spočívající v tom, že nepodal daňové přiznání, případně přehledy. V konkrétních případech pak může dojít i k tomu, že výsledná daňová povinnost může být vyšší než v případě použití paušální daně. Z tohoto hlediska je také nutné zohlednit velmi komplikované podmínky pro použití paušální daně. Obáváme se pak, že v takovémto případě může uvedený návrh představovat „past“ na poplatníky s možnými fatálními důsledky. Aby bylo možné vůbec v praxi daný model aplikovat, domníváme se, že by bylo vhodné pokud možno tuto nejistotu odstranit.

Navrhované připomínky

1) Procesní postup při vstupu a výstupu z režimu paušální daně – tato připomínka je zásadní

Doporučujeme jednoznačněji a nesporněji popsat procesní postup při vstupu či výstupu z režimu paušální daně. Z tohoto hlediska považujeme například za nepřípustné, aby názor správce daně, že poplatník nemůže použít režim paušální daně, byl pouze neformálně sdělován, jak s tím počítá § 38lf a § 38lg návrhu. V takovémto případě není zřejmé, jak bude procesně postupováno, když poplatník nebude s právním názorem správce daně souhlasit. Může podat odvolání a proti čemu? Je zde nějaké rozhodnutí, které by bylo možné napadnout správní žalobou? Proto se domníváme, že práva a povinnosti týkající se paušální daně by měla být standardně stanovována rozhodnutím s možností uplatnění řádných a mimořádných opravných prostředků a případně i správní žaloby.

2) Zavedení editační povinnosti – tato připomínka je zásadní

Jestliže má být naplněn cíl dané normy, považujeme za nezbytné, zavést v této věci editační povinnost (závazné posouzení), aby měl poplatník jistotu, že skutečně aplikací tohoto způsobu zdanění se vyhne jakýmkoliv restrikcím či kontrolám ze strany správce daně.

3) Stanovení vedených údajů – tato připomínka je zásadní

Z návrhu by mělo jednoznačně vyplývat, co může správce daně skutečně kontrolovat v případě, kdy poplatník uplatní režim paušální daně. Půjde pouze o podmínky pro

jejich aplikaci, a co vše musí poplatník správci daně předložit? Vycházíme z toho, že v případě paušální daně nemusí poplatník vést daňovou evidenci ani účetnictví. Jaké údaje musí tedy vést pro případnou kontrolu ze strany správce daně? Tyto skutečnosti by měly být jednoznačně a nesporně uvedeny v textu právní normy.

4) Sankce vůči subjektu – tato připomínka je zásadní

Návrh by měl být doplněn tím, že daňový subjekt nebude čelit sankcím (pokuta za pozdě podané daňové přiznání, penále či úrok z prodlení), pokud vyjde najevo, že nesplnil podmínky pro použití paušální daně bez toho, že by měl možnost tuto skutečnost ovlivnit. Jak již bylo výše uvedeno, může jít o případ, kdy u třetí osoby správce daně rozhodne, že vyplácené příjmy mají charakter příjmů podle § 6 ZDP. Důsledkem této skutečnosti je, že nebudou naplněny podmínky pro aplikaci paušální daně, aniž by měl daňový subjekt možno tuto skutečnost jakkoliv ovlivnit.

5) Zjednodušení podmínek uplatnění paušální daně – tato připomínka je zásadní

Doporučujeme zjednodušit podmínky, za nichž je možné paušální daň uplatnit. Domníváme se, že jejich množství a vzájemná kombinatorika budou v praxi působit mnohé výkladové problémy a nejasnosti a ve svém důsledku mohou vést k tomu, že navržené řešení nebude v praxi vůbec používáno, resp. v případě jeho použití budou poplatníci vystaveni sankcím, pokud se následně ukáže, že podmínky pro aplikaci nebyly naplněny.

6) K § 2a odst. 1 písm. a) bod 3 ZDP – tato připomínka je zásadní

Není jasné, proč jsou vyloučeny také osoby s registrační povinností k DPH (i když nejsou plátcí) – byť DZ spojuje registraci k DPH výhradně s plátcovstvím DPH. V případě osob identifikovaných k dani nedává vyloučení z možnosti paušální daně smysl (např. tvůrce SW prodávající služby zákazníkům v jiných členských státech EU). Pokud vyjdeme z důvodů uvedených v DZ, pak navrhujeme výslovně upravit, že registrační povinností se má na mysli registrace k DPH.

7) K § 2 odst. 1 písm. b) ZDP – tato připomínka je zásadní

Návrh stanoví objektivní podmínku příjmů do 1 mil. Kč, přičemž není zřejmé, jak bude řešena situace, kdy v rámci následné daňové kontroly bude zjištěno, že příjmy byly vyšší (např. dojde k jinému ocenění nepeněžních příjmů), zejména zda bude poplatník v prodlení s úhradou daně a pojistných, pokud zjištění správce daně podle § 38lg ZDP nabyde právní moci např. až za 3 roky po skončení zdaňovacího období s paušálním režimem.

8) K § 2a odst. 1 písm. c) ZDP – tato připomínka je zásadní

Není jasné jak vykládat pojem „nevykonává činnost“, neboť 1. ledna většina zaměstnanců činnost nevykonává, např. z důvodu státního svátku, dočasné pracovní neschopnosti, mateřské dovolené, atd. Jak se má posoudit situace, kdy např. zaměstnanec vede soudní řízení o neplatnosti výpovědi a související náhradu mzdy?

9) K § 38lb a § 38lc ZDP – tato připomínka je zásadní

Lhůty pro registraci poplatníka v paušálním režimu a pro oznámení o vstupu do paušálního režimu se jeví jako nepřiměřeně krátké. Pokud má paušální režim za cíl zjednodušení administrativy pro drobné podnikatele, pak krátkost lhůty jde proti deklarovanému cíli. Navíc to znamená, že poplatník již do 10 dne následujícího

zdaňovacího období musí napevno zjistit, zda jeho příjmy byly menší než 1 mil. Kč. Proto by mělo být možné, aby poplatník vstoupil do paušálního režimu i později, např. do 3 měsíců od zahájení činnosti, resp. počátku zdaňovacího období (i podle současné úpravy lze žádost o stanovení daně paušální částkou do 31. ledna zdaňovacího období). Protože oznámením není zahájeno řízení a nenásleduje po něm rozhodnutí správce daně, nemá krátkost lhůty pro správce daně žádný praktický význam.

9) K § 5b odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení – tato připomínka je zásadní

V uvedeném ustanovení nedává smysl použití spojky „a“:

„(3) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, činí součin nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle § 14 odst. 5 věty první platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a zvýšeného o 15 % a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla osoba poplatníkem v paušálním režimu.“

10) Nejednoznačnost týkající se úročení v případech „dlužných“ záloh – tato připomínka je zásadní

Z návrhu jasně neplyne, zda v situaci, kdy je oznámen paušální režim, ale nejsou splněny podmínky pro paušální režim zdanění (např. OSVČ v prosinci překročí roční příjmy ve výši 1 mil. Kč), přičemž zálohy jsou placeny v paušálním režimu, dojde k úročení nesprávně nižších záloh placených v paušálním režimu namísto záloh placených ve standardním režimu podle poslední známé daňové povinnosti. Navrhujeme, aby novelou daňového řádu + zákonů o pojistném na sociální a na zdravotní pojištění bylo jasně stanoveno, že v takovém případě se „dlužné“ zálohy neúročí, ale daň a pojistná budou vyrovnána v rámci daňového přiznání, resp. ročních přehledů.

11) Rozšíření zákona o evidenci tržeb – tato připomínka je zásadní

Doporučujeme rozšířit ust. § 12 zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb o tržby poplatníků, kterým je stanovena paušální daň.

V případě poplatníků s paušální daní pozbývá evidence EET smysl, neboť nehrozí ani pokřivení podnikatelského prostředí ani daňový únik. Je tedy zcela zbytečné uvalit na tyto poplatníky tuto povinnost pod sankcí